

Tiedote 30.7.2021
Julkaisuvapaa heti

Warelius-palkinnot Juha Siltalalle ja Mervi Wäre-von Hedenbergille

Professori Juha Siltala ja lehtori Mervi Wäre-von Hedenberg saivat Suomen tietokirjailijat ry:n jakamat 12 000 euron Warelius-palkinnot Vanhan kirjallisuuden päivillä Sastamalassa perjantaina 30.7.2021. Tahtumaa voi seurata myös verkossa.

Suomen tietokirjailijat ry:n myöntämät Warelius-palkinnot jaettiin Sastamalan Vanhan kirjallisuuden päivillä perjantaina 30. heinäkuuta 2021 professori **Juha Siltalalle** ja lehtori **Mervi Wäre-von Hedenbergille**. Warelius-palkinto myönnetään vuosittain tietokirjailijalle, jolla on laaja ja korkealaatuinen tietosteutuotanto tai jolla on ollut merkittävä vaikutus suomalaiseen tietokirjallisuuteen.

Kahdenoistatuhannen euron palkinnot rahoitetaan Kopioston keräämillä tekijänoikeuskorvauksilla. Palkinnon jakoivat Vanhan kirjallisuuden päivien avajaisten ohjelmassa Suomen tietokirjailijat ry:n varapuheenjohtaja **Anne Mäntynen** sekä yhdistyksen viestintäpäällikkö **Anne Rutanen**.

Juha Siltala (s. 1957) on helsinkiläinen Suomen historian professori Helsingin yliopistossa. Hän on kirjoittanut historiateoksia mm. psykohistoriallisesta näkökulmasta.

Mervi Wäre-von Hedenberg (s. 1945) on helsinkiläinen lehtori, oppikirjailija ja opettajankouluttaja. Hän on julkaissut äidinkielen ja kirjallisuuden, matematiikan sekä luonnontiedon oppikirjoja.

PALKINTOPERUSTELUT

JUHA SILTALA

FT Juha Siltala on Helsingin yliopiston Suomen historian professori. Siltala on psykohistoriallisen tutkimussuuntauksen huomattavin edustaja Suomessa, ja hän on kirjoittanut Suomen lähihistoriaa uudelleen psykohistoriallisilla menetelmillä jo väitöskirjastaan lähtien.

Siltala on tarttunut kansallisesti merkittäviin kollektiivisiin ilmiöihin ja kokemuksiin, kuten Lapuan liikkeen harjoittamaan joukkoterroriin (*Lapuan liike ja kyyditykset*, Otava 1985), herätysliikkeisiin (*Suomalainen ahdistus*, Otava 1992), suomalaisen miehen henkisiin tarpeisiin voittaa häpeä onnistuneilla suorituksilla (*Miehen kunnia*, Otava 1994), kansalliseen herätykseen sen kärkihahmojen, kuten Snellmanin, Cygnaeuksen ja Yrjö-Koskisen kautta (*Valkoisen äidin pojat*, Otava 1999) sekä vuoden 1918 sisällissodan jälkeensä jättämiin traumoihin (*Sisällissodan psykohistoria*, Otava 2009).

Siltala on terävä yhteiskunnallinen keskustelija ja yhteiskuntakriitikko. Hän on kirjoissaan arvostellut kärkevästi nykyistä työelämää. Siltalan mielestä pelkkää taloudellista etua ajavat yritykset polttavat työntekijänsä loppuun. Hänen mukaansa 1990-luvun laman jälkeen työpaikat muuttuivat epävarmoiksi, eikä koulutus enää välttämättä ollut ta paremmasta elämästä. Hänen kohua herättänyt teoksensa *Työelämän huonontumisen lyhyt historia* (Otava 2004) perustuu suomalaisten työntekijöiden haastatteluihin. Vilkasta keskustelua herätti myös Siltalan teos *Keskiluokan nousu, lasku ja pelot* (Otava 2017), joka kertoi perinteisen keskiluokan kuihtumisesta.

Juha Siltala on rohkea oman tiensä kulkija. Hän on nostanut käsittelemiään aiheita suuren yleisön tietoisuuteen, ja hänen teoksillaan on ollut vaikutusta myös muihin tieteenaloihin historian ulkopuolella. Siltala on jaksanut vuodesta toiseen nostaa esiin teemoja, joista muut tutkijat eivät ole kirjoittaneet, ja hän on pitänyt johdonmukaisesti kiinni valitsemastaan psykohistoriallisesta näkökulmasta.

MERVI WÄRE-VON HEDENBERG

Mervi Wäre-von Hedenberg on lehtori, luokanopettaja emerita ja tietokirjailija, jonka aapisten avulla suomalaiset lapset ovat oppineet lukemaan jo yli 50 vuotta. Vuosikymmenten varrella hän on julkaissut äidinkielen ja kirjallisuuden, matematiikan sekä luonnontiedon oppikirjoja lukuisten työryhmien kanssa. Wäre-von Hedenberg on myös urauurtava opettajan oppaiden tekijä. Hän on ollut kysytty asiantuntija ja opettajien kouluttaja, kun on kyse lukemaan opettamisesta ja käsialasta.

Mervi Wäre-von Hedenberg aloitti oppimateriaalityön 1970-luvulla. *Opin itse* -sarja (Tammi) yhdessä Tini Sauvon kanssa 1970-luvulla oli tarkoitettu sekä koti- että päiväkotikäyttöön 5–6-vuotiaille. Sarjan kirjoista on otettu uusia painoksia vielä 2000-luvullakin. *Salainen maa* (WSOY) 2000-luvun alussa oli ensimmäinen esiopetuksen sarja.

Wäre-von Hedenberg tunnetaan erityisesti aapisistaan. 1970-luvulla lukemaan opeteltiin *Toisin sanoen* -sarjan (Tammi) avulla. 1980-luvulla *Aapiskukko* ja *Aapiskukon lukukirja* -kirjat (Weilin + Göös) kuuluivat käsissä, ja 3–6-luokkalaiset opiskelivat *Äidinkielen avain* ja *Lukemisen avain* -sarjojen (Weilin + Göös) avulla. *Iloinen aapinen ja lukukirja* sekä *Iloinen äidinkieli 3–6* -sarjat (Weilin + Göös) ilmestyivät 1990-luvulla.

2000-luvulla Wäre-von Hedenberg teki kirjasarjoja *Salainen aapinen ja lukukirja*, *Salainen maa* (esiopetus), *Salainen kerho* ja *Uusi salainen kerho* (luokille 3–6, WSOY). *Salainen aapinen* -kirjasta (WSOY) tehtiin myös ensimmäinen erityisopetukseen tarkoitettu alkuopetuksen oppikirja. Pian *Pikkumetsän aapinen ja lukukirja* (Sanoma Pro) valloittivat koululuokat, ja 2010-luvulla ilmestyi *Apilatien aapinen ja lukukirja* (Sanoma Pro).

Opettajille Mervi Wäre-von Hedenberg on tuottanut mykistävän määrän oppaita ja erilaisia tehtävämonisteita opetuksen avuksi. Lapsille hänen johtavana teemanaan on ollut tarjota aapisissa tarinoita ja hahmoja, joihin lapset ovat voineet samaistua.

WARELIUS-PALKINTO

Vuodesta 1985 jaettu Warelius-palkinto on nimetty ensimmäisenä varsinaisena suomenkielisenä tietokirjailijana pidetyn Antero Wareliuksen (1821–1904) mukaan. Wareliuksen tuotantoon kuuluvat muun muassa *Enon opetuksia luonnon asioista* (1855–1856), *Kertomus Tyrvään pitäjästä* (1853) ja *Saatanto Tuonelaan eli ilmoitteita miten meikäiset kuolleenkorjaustavat ovat muodostuneet* (1861).

Warelius-palkinnon ovat saaneet muun muassa Peter von Bagh, Elina Haavio-Mannila, Auli Hakulinen, Martti Häikiö, Jaakko Hämeen-Anttila, Eila Hämäläinen, Risto Isomäki, Lasse Lehtinen, Tapio Markkanen, Merete Mazzarella, Anne-Maria Mikkola, Ilkka Niiniluoto, Päiviö Tommila, Kaari Utrio ja Esko Valtaoja.

Palkinnonsaajista päättää Suomen tietokirjailijat ry:n palkintolautakunta, johon kuuluvat vuonna 2021 puheenjohtajana Hannele Cantell sekä jäseninä Seppo Hentilä, Agneta Rahikainen, Kati Solastie ja Kari Vaijärvi. Suomen tietokirjailijat ry:n palkinnot rahoitetaan Kopioston keräämillä tekijänoikeuskorvauksilla.

Lisätiedot ja haastattelupyynnöt:

Anne Rutanen | Viestintäpäällikkö | Suomen tietokirjailijat ry | 050 351 2771 | anne.rutanen@suomentietokirjailijat.fi
www.suomentietokirjailijat.fi | vanhankirjallisuudenpaivat.com

Suomen tietokirjailijat ry on maamme suurin kirjailijajärjestö. Se edistää tietokirjallisuutta, jakaa apurahoja ja palkintoja sekä valvoo tieto- ja oppikirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja. Yhdistyksellä on yli 3 300 jäsentä.